

QUAN ĐIỂM CHỈ ĐẠO CỦA ĐẢNG TA VỀ TIẾP TỤC XÂY DỰNG VÀ HOÀN THIỆN NHÀ NƯỚC PHÁP QUYỀN XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM TRONG GIAI ĐOẠN MỚI

TRẦN VĂN PHÒNG (*)

Tóm tắt: Tiếp tục xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong giai đoạn mới là nhiệm vụ rất quan trọng được Đảng Cộng sản Việt Nam khẳng định và nhấn mạnh trong Nghị quyết số 27-NQ/TW Hội nghị Trung ương lần thứ sáu, khóa XIII. Bài viết phân tích, làm rõ hơn quan điểm chỉ đạo của Đảng về vấn đề này, qua đó góp phần triển khai thực hiện thành công nhiệm vụ xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam dưới sự lãnh đạo của Đảng.

Từ khóa: Đảng Cộng sản Việt Nam; Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam; quan điểm.

Abstract: Continuing building and improving the socialist rule-by-law state of Vietnam under new circumstances is a very important task affirmed and emphasized by the Communist Party of Vietnam in Resolution No. 27-NQ/TW of the 6th plenary session of the 13rd Central Conference. This paper analyzes and clarifies the Party's guiding viewpoint on this issue, thereby contributing to the successful implementation of the task of building the socialist rule-by-law state of Vietnam under the leadership of the Party.

Keywords: Communist Party of Vietnam; socialist rule-by-law state of Vietnam; viewpoint.

Ngày nhận bài: 16/8/2024   Ngày biên tập: 18/10/2024   Ngày duyệt đăng: 23/12/2024

Nghị quyết số 27-NQ/TW ngày 09/11/2022 của Hội nghị lần thứ sáu Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII (Nghị quyết số 27-NQ/TW) đã đánh giá tình hình và đề ra mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp tiếp tục xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa (NNPQXHCN) Việt Nam trong giai đoạn mới. Đặc biệt, Nghị quyết đã chỉ rõ năm quan điểm

chỉ đạo của Đảng về tiếp tục xây dựng và hoàn thiện NNPQXHCN Việt Nam trong giai đoạn mới như sau:

Thứ nhất, “Kiên định, vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; kiên định đường lối đổi mới và bảo đảm sự lãnh đạo, cầm quyền của Đảng”⁽¹⁾. Quan điểm này xuất phát từ những kiên định mà Đại hội XIII của Đảng đã xác định, bao gồm: kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; kiên định đường lối đổi mới của Đảng; kiên định các nguyên tắc xây dựng Đảng để xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

(*) GS. TS. NGND; nguyên Viện trưởng Viện Triết học, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Ủy viên Hội đồng Lý luận Trung ương

(**) Bài viết trong Kế hoạch tuyên truyền về xây dựng Nhà nước pháp quyền và nền hành chính nhà nước theo tinh thần Nghị quyết số 27-NQ/TW Hội nghị Trung ương lần thứ sáu, khóa XIII

Nghị quyết số 27-NQ/TW yêu cầu: *Một là*, “Nắm vững và xử lý tốt các mối quan hệ lớn giữa Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý và Nhân dân làm chủ; giữa nhà nước, thị trường và xã hội; giữa thực hành dân chủ xã hội chủ nghĩa và tăng cường pháp chế, bảo đảm kỷ cương xã hội”⁽²⁾. Yêu cầu này xuất phát từ chỗ đây là ba trong mười mối quan hệ lớn mà chúng ta cần nhận thức và giải quyết trong thời kỳ quá độ đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta mà Đại hội XIII của Đảng đã nêu ra. Ba mối quan hệ này đều liên quan đến ba chủ thể là Đảng, Nhà nước và Nhân dân. Rõ ràng xây dựng, hoàn thiện NNQPXHCN Việt Nam không thể không tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của Nhà nước và phát huy vai trò chủ thể, tích cực vị trí trung tâm của Nhân dân. *Hai là*, “Tiếp tục xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân dưới sự lãnh đạo của Đảng là nhiệm vụ trọng tâm của đổi mới hệ thống chính trị; luôn phải đặt trong tổng thể công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh; phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, huy động sự vào cuộc của cả hệ thống chính

trị với quyết tâm cao, nỗ lực lớn, hành động quyết liệt, kiên trì, hiệu quả; thực hiện thắng lợi sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”⁽³⁾. Yêu cầu này xác định rõ nhiệm vụ trọng tâm của đổi mới hệ thống chính trị là tiếp tục xây dựng và hoàn thiện NNQPXHCN Việt Nam của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân dưới sự lãnh đạo của Đảng.

Xây dựng và hoàn thiện NNQPXHCN Việt Nam phải gắn với tổng thể công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh toàn diện. Trong quá trình xây dựng, hoàn thiện NNQPXHCN phải phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, huy động sức mạnh của cả hệ thống chính trị và bảo đảm mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Như vậy, quan điểm thứ nhất rất quan trọng, phải bám sát các kiên định mà Đại hội lần thứ XIII của Đảng đã xác định. Đồng thời nắm vững, xử lý tốt các mối quan hệ lớn liên quan trực tiếp đến xây dựng, hoàn thiện NNQPXHCN Việt Nam; coi đây là nhiệm vụ trọng tâm của đổi mới hệ thống chính trị và phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc cũng như của cả hệ thống chính trị.

Thứ hai, “Thực hiện nhất quán nguyên tắc tất cả quyền lực nhà nước thuộc về Nhân dân, phát huy quyền làm chủ của Nhân dân trong Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam; quyền lực nhà nước là thống nhất, có sự phân công rành mạch, phối hợp chặt chẽ, kiểm soát hiệu quả giữa các cơ quan nhà nước trong việc thực hiện các quyền lập pháp, hành pháp, tư pháp dưới sự giám sát của Nhân dân”⁽⁴⁾. Quan điểm này là sự cụ thể hóa tinh thần Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng về việc xác định rõ hơn vai trò, vị trí, chức năng, nhiệm vụ và quyền hạn của các cơ quan nhà nước trong việc thực hiện các quyền lập pháp, hành pháp, tư pháp, trên cơ sở các nguyên tắc pháp quyền, bảo đảm quyền lực nhà nước là thống nhất, có sự phân công rành mạch, phối hợp chặt chẽ và tăng cường kiểm soát quyền lực nhà nước⁽⁵⁾.

Tăng cường vai trò giám sát của Nhân dân; tất cả quyền lực nhà nước thuộc về Nhân dân, phát huy quyền làm chủ của Nhân dân trong NNQPXHCHN Việt Nam là nguyên tắc đã được hiến định tại khoản 2, Điều 2 Hiến pháp năm 2013: “Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam do Nhân dân làm chủ; tất cả quyền lực nhà nước thuộc về Nhân dân mà nền tảng là liên minh giữa giai cấp công nhân với giai cấp nông dân và đội ngũ trí thức”. Do vậy, việc tiếp tục xây dựng, hoàn thiện NNQPXHCHN Việt Nam phải tuân thủ, quán triệt tốt nguyên tắc này. Đồng thời không chấp nhận thuyết “tam quyền phân lập”, vì quyền lực nhà nước là quyền lực của Nhân dân, thống nhất, cho nên không thể lấy quyền lực của Nhân dân phân chia cho bất kể lực lượng nào - đó là nguyên tắc bất di bất dịch. Vì vậy, khi xây dựng, hoàn thiện NNQPXHCHN Việt Nam cần xác định rõ hơn vai trò, vị trí, chức năng, nhiệm vụ và quyền hạn của các cơ quan nhà nước trong việc thực hiện các quyền lập pháp, hành pháp, tư pháp; tăng cường vai trò giám sát của Nhân dân đối với quyền lực nhà nước. Bởi vì, NNQPXHCHN là Nhà nước của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân, do đó Nhân dân có quyền và nghĩa vụ, trách nhiệm giám sát hoạt động xây dựng, hoàn thiện nhà nước.

Thứ ba, “Bảo đảm thượng tôn Hiến pháp và pháp luật. Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam tổ chức và hoạt động theo

Hiến pháp và pháp luật, quản lý xã hội bằng Hiến pháp và pháp luật, đồng thời coi trọng giáo dục, nâng cao đạo đức xã hội chủ nghĩa; thể chế hóa kịp thời, đầy đủ và tổ chức thực hiện hiệu quả chủ trương, đường lối của Đảng; lấy con người là trung tâm, mục tiêu, chủ thể và động lực phát triển đất nước; Nhà nước tôn trọng, bảo đảm, bảo vệ quyền con người, quyền công dân”⁽⁶⁾. Rõ ràng là NNQPXHCHN Việt Nam tổ chức và hoạt động theo Hiến pháp và pháp luật, do vậy, việc xây dựng, hoàn thiện nhà nước này cũng phải bảo đảm tuân thủ theo Hiến pháp và pháp luật. Đồng thời, Nhà nước ta đề cao quản lý xã hội bằng pháp luật và đạo đức xã hội chủ nghĩa.

Nhà nước có chức năng thể chế hóa kịp thời, đầy đủ, và quan trọng hơn là tổ chức thực hiện hiệu quả chủ trương, đường lối của Đảng vào cuộc sống vì mục đích phục vụ Nhân dân. Nhà nước ta xác định con người là trung tâm, mục tiêu, chủ thể và động lực phát triển đất nước. Do đó, cần quán triệt tốt quan điểm Nhân dân là trung tâm, là chủ thể của công cuộc tiếp tục xây dựng, hoàn thiện NNQPXHCHN Việt Nam; quán triệt tốt bài học kinh nghiệm “trong mọi công việc của Đảng và Nhà nước, phải luôn quán triệt sâu sắc quan điểm “dân là gốc”, thật sự tin tưởng, tôn trọng và phát huy quyền làm chủ của Nhân dân, kiên trì thực hiện phương châm “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”. Nhân dân là trung tâm, là chủ thể của công cuộc đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, mọi chủ trương, chính sách phải thực sự xuất phát từ cuộc sống, nguyện vọng, quyền và lợi ích chính đáng của Nhân dân, lấy hạnh phúc, ấm no của Nhân dân làm mục tiêu phấn đấu.

Thắt chặt mối quan hệ mật thiết giữa Đảng với Nhân dân, dựa vào Nhân dân để xây dựng Đảng; củng cố và tăng cường niềm tin của Nhân dân đối với Đảng, Nhà nước, chế độ xã hội chủ nghĩa⁽⁷⁾. Phương châm “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng” phải được quán triệt tốt trong quá trình xây dựng, hoàn thiện NNQPXHCHN Việt Nam. Bản chất Nhà nước ta là Nhà nước của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân nên Nhà nước luôn tôn trọng, bảo đảm, bảo vệ quyền con người, quyền công dân và có cơ

chế, chính sách để thực hiện chức năng này. Chính vì thế mà Nhân dân ta luôn luôn đồng hành và bảo vệ NNPQXHCN Việt Nam.

Thứ tư, “Bám sát thực tiễn đất nước và xu thế phát triển của thời đại, kế thừa những thành tựu đã đạt được, tiếp thu có chọn lọc kinh nghiệm quốc tế phù hợp với Việt Nam; kết hợp sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại, sức mạnh quốc gia với sức mạnh quốc tế; bảo đảm cao nhất lợi ích quốc gia - dân tộc, bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ, an ninh quốc gia, chế độ xã hội chủ nghĩa”⁽⁸⁾. Quan điểm này chỉ rõ quá trình xây dựng, hoàn thiện NNPQXHCN Việt Nam phải xuất phát từ thực tiễn Việt Nam và quốc tế, đồng thời tiếp thu có chọn lọc những kinh nghiệm quốc tế phù hợp với đất nước. Phải kết hợp sức mạnh dân tộc và thời đại, sức mạnh quốc gia và sức mạnh quốc tế trên cơ sở lấy sức mạnh dân tộc, sức mạnh quốc gia làm gốc, làm cơ sở để phát huy sức mạnh thời đại và sức mạnh quốc tế. Quán triệt tốt tinh thần Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng: “Bảo đảm cao nhất lợi ích quốc gia - dân tộc trên cơ sở các nguyên tắc cơ bản của Hiến chương Liên hợp quốc và luật pháp quốc tế, bình đẳng, hợp tác cùng có lợi”⁽⁹⁾. Trong quá trình xây dựng, hoàn thiện NNPQXHCN Việt Nam cần chú ý bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ, an ninh quốc gia, chế độ xã hội chủ nghĩa, bảo vệ Đảng, Nhà nước, cuộc sống hòa bình của Nhân dân, nền văn hóa dân tộc. Kiên quyết đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu và hoạt động chống phá của các thế lực thù địch, bảo đảm an ninh con người.

Thứ năm, “Bảo đảm tổng thể, đồng bộ, liên thông giữa đổi mới lập pháp, cải cách hành chính, cải cách tư pháp; kết hợp hài hòa giữa kế thừa, ổn định với đổi mới, phát triển; tiến hành khẩn trương, nghiêm minh, nhất quán, có trọng tâm, trọng điểm và lộ trình, bước đi vững chắc. Những vấn đề thực tiễn đòi hỏi, đã rõ, được thực tiễn chứng minh là đúng, có sự thống nhất cao thì kiên quyết thực hiện; những vấn đề chưa rõ, còn nhiều ý kiến khác nhau thì tiếp tục nghiên cứu, tổng kết thực tiễn, thực hiện thí điểm khi cơ quan có thẩm quyền cho phép; những chủ trương đã thực hiện, nhưng không phù hợp

thì nghiên cứu điều chỉnh, sửa đổi kịp thời”⁽¹⁰⁾. Quan điểm này xác định rõ nguyên tắc đồng bộ, liên thông trong đổi mới lập pháp, cải cách hành chính, cải cách tư pháp; kết hợp hài hòa giữa kế thừa, ổn định với đổi mới, phát triển. Bởi vì, nếu đổi mới lập pháp nhưng cải cách hành chính, cải cách tư pháp không đồng bộ sẽ cản trở việc xây dựng, hoàn thiện NNPQXHCN Việt Nam đạt hiệu quả.

Do đó, Đại hội lần thứ XIII của Đảng yêu cầu: “Tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng quy trình lập pháp, tập trung xây dựng hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa”⁽¹¹⁾. Về cải cách hành chính, Đảng ta nhấn mạnh: “Xây dựng nền hành chính nhà nước phục vụ nhân dân, dân chủ, pháp quyền, chuyên nghiệp, hiện đại, trong sạch, vững mạnh, công khai, minh bạch”⁽¹²⁾. Về cải cách tư pháp, Đại hội lần thứ XIII của Đảng nêu rõ: “Tiếp tục xây dựng nền tư pháp Việt Nam chuyên nghiệp, hiện đại, công bằng, nghiêm minh, liêm chính, phụng sự Tổ quốc, phục vụ Nhân dân. Hoạt động tư pháp phải có trọng trách bảo vệ công lý, bảo vệ quyền con người, quyền công dân, bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa, bảo vệ lợi ích của Nhà nước, quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của tổ chức, cá nhân”⁽¹³⁾. Nghĩa là phải đổi mới đồng bộ, liên thông giữa ba mặt lập pháp, hành pháp và tư pháp. Nếu không đồng bộ, liên thông sẽ không hiệu quả trong xây dựng, hoàn thiện NNPQXHCN Việt Nam. Đồng thời, quan điểm này cũng nhấn mạnh kết hợp hài hòa giữa kế thừa, ổn định với đổi mới, phát triển. Kế thừa, ổn định và đổi mới, phát triển là hai vế trong yêu cầu xây dựng, hoàn thiện Nhà nước ta. Chúng ta cần kết hợp hài hòa, tối ưu giữa kế thừa mặt tốt của Nhà nước để giữ vững ổn định và luôn phải đổi mới, phát triển. Nếu không có kế thừa, ổn định thì chắc chắn không thể có đổi mới, phát triển. Ngược lại, đổi mới, phát triển vì lợi ích của Nhân dân đòi hỏi phải biết kế thừa, ổn định. Đây là những nguyên tắc rất quan trọng trong quan điểm này.

Quan điểm này cũng chỉ ra phải có lộ trình, bước đi, kế hoạch bài bản cho xây dựng, hoàn thiện NNPQXHCN Việt Nam. Xây dựng, hoàn thiện NNPQXHCN Việt Nam đối với chúng ta là công việc còn nhiều khó khăn, phức tạp trong bối cảnh kinh tế thị trường và hội nhập

quốc tế sâu rộng. Vì vậy, quan điểm này chỉ ra những vấn đề có tính nguyên tắc rất quan trọng, bảo đảm tính khoa học, thực tiễn khi giải quyết vấn đề. Đó là, những vấn đề thực tiễn đòi hỏi, đã rõ, được thực tiễn chứng minh là đúng, có sự thống nhất cao thì kiên quyết thực hiện. Nghĩa là nếu thực tiễn đã chứng minh là đúng, được nhân dân đồng tình ủng hộ thì cần kiên quyết thực hiện. Những vấn đề chưa rõ, còn nhiều ý kiến khác nhau thì tiếp tục nghiên cứu, tổng kết thực tiễn, thực hiện thí điểm khi cơ quan có thẩm quyền cho phép; những chủ trương đã thực hiện, nhưng không phù hợp thì nghiên cứu điều chỉnh, sửa đổi kịp thời. Trong quá trình xây dựng, hoàn thiện NNPQXHCN Việt Nam trong giai đoạn mới, chúng ta phải xuất phát từ thực tiễn, căn cứ vào thực tiễn để điều chỉnh nhận thức và tổ chức thực tiễn.

Từ những phân tích nêu trên, chúng ta thấy năm quan điểm chỉ đạo của Đảng ta về tiếp tục xây dựng, hoàn thiện NNPQXHCN Việt Nam trong giai đoạn mới mà Nghị quyết số 27-NQ/TW đề ra là một hệ quan điểm toàn diện, đồng bộ, thống nhất hữu cơ, bảo đảm sự lãnh đạo trực tiếp, toàn diện của Đảng đối với Nhà nước. Nếu quán triệt và tổ chức thực hiện tốt trên thực tế nhất định chúng ta trước hết sẽ khắc phục được những hạn chế trong quá trình xây dựng, hoàn thiện NNPQXHCN Việt Nam. Cụ thể, những vấn đề mà Nghị quyết số 27-NQ/TW đánh giá: “Một số vấn đề lý luận và thực tiễn chưa được luận giải một cách đầy đủ, thuyết phục; tổ chức bộ máy nhà nước, hệ thống pháp luật còn một số bất cập, chưa đáp ứng yêu cầu thực tiễn. Quyền lực nhà nước chưa được kiểm soát hiệu quả, cơ chế kiểm soát quyền lực chưa hoàn thiện; vai trò giám sát của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và Nhân dân chưa được phát huy mạnh mẽ; ý thức chấp hành pháp luật của một bộ phận cán bộ, công chức, đảng viên và Nhân dân chưa nghiêm; cơ chế bảo đảm quyền làm chủ của Nhân dân, quyền con người, quyền công dân có mặt chưa được phát huy đầy đủ; cải cách hành chính, cải cách tư pháp chưa đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước...”⁽¹⁴⁾.

Trong năm quan điểm trên thì quan điểm thứ nhất là quan điểm xuất phát, quan điểm quan trọng nhất vì nó thể hiện bản chất của

NNPQXHCN Việt Nam. Đây là NNPQXHCN Việt Nam của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân dưới sự lãnh đạo của Đảng. Đồng thời, cũng nêu rõ quan điểm của Đảng ta về tiếp tục xây dựng và hoàn thiện NNPQXHCN Việt Nam của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân dưới sự lãnh đạo của Đảng là nhiệm vụ trọng tâm của đổi mới hệ thống chính trị; gắn liền với công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh toàn diện. Quan điểm thứ hai thể hiện và khẳng định nguyên tắc nhất quán tất cả quyền lực nhà nước thuộc về Nhân dân, phát huy quyền làm chủ của Nhân dân trong NNPQXHCN Việt Nam; quyền lực nhà nước là thống nhất, có sự phân công rành mạch, phối hợp chặt chẽ, kiểm soát hiệu quả giữa các cơ quan nhà nước trong việc thực hiện các quyền lập pháp, hành pháp, tư pháp dưới sự giám sát của Nhân dân. Quan điểm thứ ba thể hiện nguyên tắc thượng tôn Hiến pháp, pháp luật của NNPQXHCN, đó là Nhà nước được tổ chức và hoạt động theo Hiến pháp và pháp luật, quản lý xã hội bằng Hiến pháp và pháp luật, đồng thời coi trọng giáo dục, nâng cao đạo đức xã hội chủ nghĩa. Quan điểm thứ tư thể hiện như nguyên tắc thực tiễn cũng như nguyên tắc kế thừa và đổi mới phát triển trong xây dựng, hoàn thiện NNPQXHCN Việt Nam. Quan điểm thứ năm bảo đảm tính kế hoạch cũng như tính đồng bộ, liên thông giữa đổi mới lập pháp, cải cách hành chính, cải cách tư pháp. Các quan điểm này bổ sung, liên hệ, tác động, ảnh hưởng lẫn nhau cùng nhau chỉ đạo tiếp tục công cuộc xây dựng, hoàn thiện NNPQXHCN Việt Nam trong giai đoạn mới./.

Ghi chú:

(1), (2), (3), (4), (6), (8), (10), (14) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Hội nghị lần thứ sáu Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII*, Nxb CTQG-ST, H.2022, tr.37-38, tr.38, tr.38, tr.38-39, tr.39, tr.39, tr.40, tr.36.

(5), (7), (9), (11), (12), (13) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.174-175, tr.27-28, tr.110, tr.175, tr.176, tr.177.